

ZEYTİNYAĞI ÜRETİM VE TÜKETİMİ

Cumhuriyetin ilk yıllarında Ege iktisadi Mıntıkası'na ilişkin "Zeytinyağı İstihsalat" istatistiklerine bir göz atalım. Tüm ülke üretimini yansıtmıyorsa da en azından bir fikir veriyor:

Türkiye'de II. Dünya Savaşı öncesinde, yılda ortalama 40 bin ton dolaylarında iken, özellikle savaşın son döneminde 2 5 bin tona, başka bir deyişle, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki ortalamaya kadar gerileyen zeytinyağı üretimi, son 50 yıl içinde üçe katlanarak ortalama 80 bin tonu aşmıştır. Dünya zeytinyağı üretimindeki payımız da 1940'larda % 2.8 iken, 1960'larda % 6.9'a çıkmış, 1990'lı yıllarda ise ortalama % 4-5'lerde kalmıştır.

Ülkemizde zeytinyağı üretimi, 1980-1998 arası son 18 yıllık dönemin ortalamasına göre yılda yaklaşık 87 bin tondur. İspanya, İtalya ve Yunanistan'ın ardından, Tunus'la dördüncü ve beşinci sırayı değiştirerek paylaşırken, dünyanın önemli üreticileri arasında yer almaktayız.

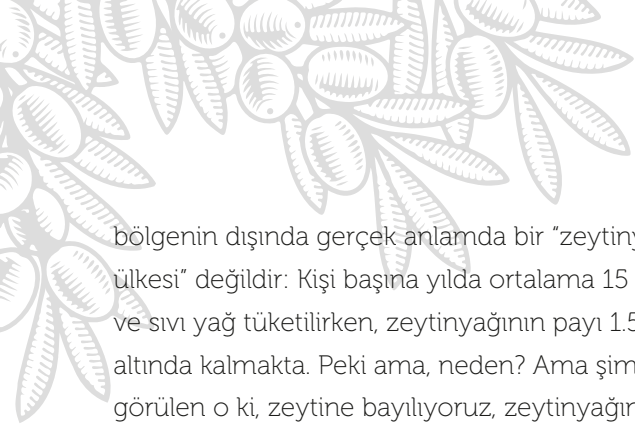
Diğer ülkelerin yıllık rekoltelerine bakıldığında, üretimin gerçekten de istikrarlı olmadığı; "var yılı", "yok

yılı" olarak nitelendirilen zeytinyağı rekoltelerinin ayrıca kuraklık, hastalık ya da böcek zararı gibi nedenlerle de önemli düşüşler gösterdiği açıktır. Üretim tablolarına baktık. Ama sayılar her şeyi söylemiyor: Türk zeytinyağlarının, yazları çok daha sıcak ve kurak geçen Tunus, Fas ve Suriye yağlarından daha nitelikli olduğu da gözden kaçırılmamalı...

Öte yandan, Türkiye dünya zeytinyağı toplam tüketiminde % 3'ü aşmayan bir payla 8-9. sıradadır. Kişi başına yıllık tüketimde ise yaklaşık 1-1.3 kilo ile 7-8. sırada geliyor. Ancak, zeytinyağı tüketimi daha çok Batı Anadolu'da gerçekleştiğinden, komşu Yunanistan'ın yıllık kişi başına 21 kilo zeytinyağı tüketimine yetişilemese de, örneğin Ege ve Akdeniz bölgeleri bazında Türkiye ortalaması doğal olarak yıllık 1-1.3 kilodan çok daha yüksektir. Ancak, kişi başına tüketimde, İtalya 12, İspanya 10, Libya 10, Tunus 9, Suriye 7 kiloyla çok çok önümüzde.

Sofralık zeytin ve zeytinyağı üretimiyle gerçek bir "zeytin ülkesi" olarak nitelenebilecek Türkiye, bir iki

bölgenin dışında gerçek anlamda bir "zeytinyağı ülkesi" değildir: Kişi başına yılda ortalama 15 kilo katı ve sıvı yağ tüketilirken, zeytinyağının payı 1.5 kilonun altında kalmakta. Peki ama, neden? Ama şimdiden görülen o ki, zeytine bayılıyorz, zeytinyağını ihmal ediyoruz.

Kişi Başına Zeytinyağı Tüketimi

Yunanistan 21 Kg.

İtalya 11,5 Kg.

İspanya 10,4 Kg.

Tunus 9,8 Kg.

Suriye 6,2 Kg.

Portekiz 4,8 Kg.

Türkiye 0,8 Kg.